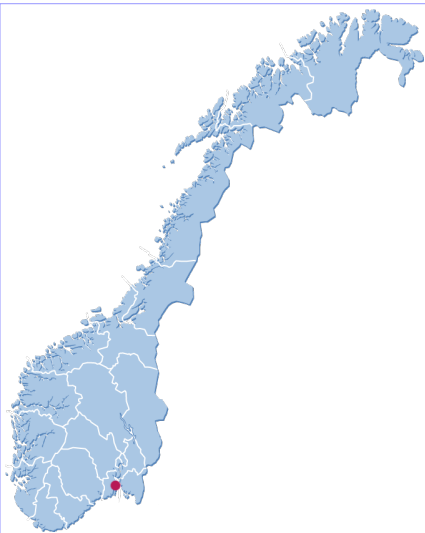
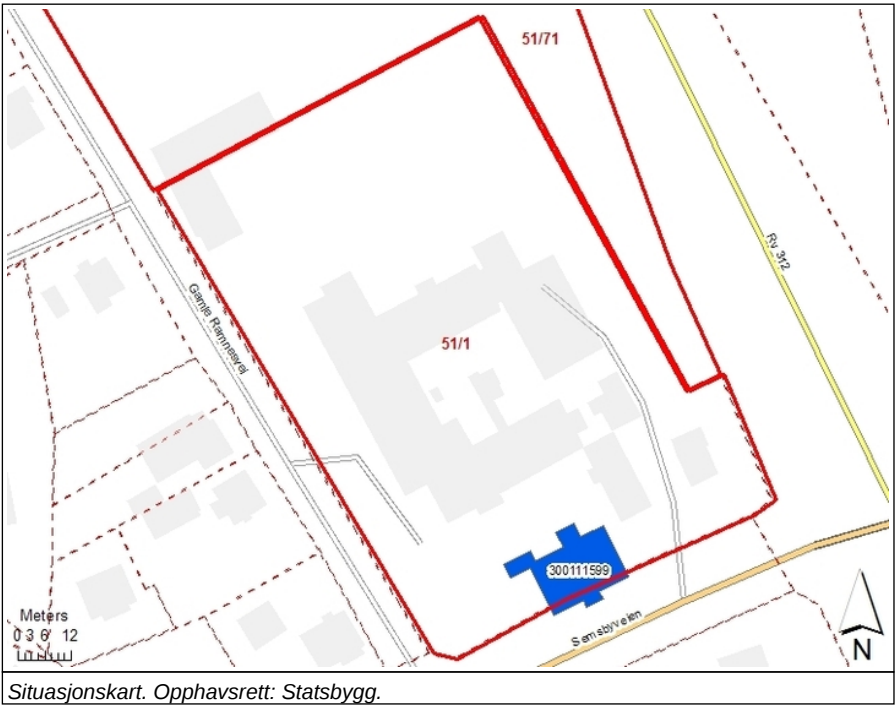

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke: Vestfold
Kommune: 704/Tønsberg
Opprinnelig funksjon: Rettslokale/arresthus
Nåværende funksjon: Fengsel
Foreslått vernekategori: Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg: 11

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
8463	Rettsbygg/inspektørbolig	1843	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	300111599	51/1

Vern kompleks

Formål: Formålet med vernet er å bevare bygningen oppført som arresthus og rettslokale.

Begrunnelse: Arresthuset med rettslokaler er eldre enn rettsbygningene som ble oppført sammen med 1860-fengslene. Bygningen er oppført for justisformål, og fra denne tiden er det ikke andre kjente bygninger med rettsfunksjonen i en selvstendig bygning. Bygningen har høy aldersverdi.

Omfang: Fredningen omfatter rettsbygningen.

Beskrivelse kulturmiljø

Sem fengsel ligger i Tønsberg kommune, ca. fem kilometer utenfor Tønsberg by, og er synlig fra E 18.

Sem fengsel består av til sammen tolv bygninger som har kommet til gjennom en trinnvis utbygging: Rettsbygning/inspektørbolig (1843), blokk B (1864) og blokk A (1928) ligger parallelt bak hverandre. Funksjonærbolig (1866), administrasjonsbygg (1983), gymsal (1994), isolat (1994), trafokiosk, økonomisluse (1994) og blokk C (1994) med verksteder og kontorer, er bygd som fløyer på begge sider og medfører at komplekset får to omsluttete gårdsrom. I tillegg ligger garasje og lager/utsalg (1994) i tilknytning til fengslet. Mot nord er det en 1,5 mål stor luftegård. I forbindelse med den er det satt opp to små vaktbuer etter modell fra Akershus festning.

Fengslet ble renoveret og utbygget i perioden 1984 - 94 med diverse tilbygg. Tre hus ble revet i denne perioden; trevareverkstedet på vestsiden, samt stall og vognskjul på nordøstsiden.

Fengslet har 62 plasser for menn og er en enhet med høyt sikkerhetsnivå med 62 plasser.

Siden 1843 har området enten vært brukt til fengsel, forpleiningssted for sinnssyke eller tvangsarbeidshus. I 1843 oppførte Jarlsberg og Larvigs Amt et arresthus i tre på stedet, det er bygningen som i dag kalles Forbygningen. Den hadde åtte arrestrom og rettslokaler. Ved siden av ble det bygget et fengsel i mur, dagens Blokk A, med åtte celleplasser som ble tatt i bruk i 1864 (ombygget til 24 plasser i 1935). Sammen med arresthuset dannet det Sem Distriktsfengsel, fra 1904 Sem Hjelpefengsel. Sem Hjelpefengsel ble fra 1922 midlertidig overtatt av Vestfold fylke til forpleiningsanstalt for sinnssyke. Fra 1928 ble komplekset igjen tatt i bruk av fengselsvesenet, som Sem tvangsarbeidshus og pleieanstalt. I 1928 sto en ny to-etasjers murbygning med plass til 36 innsatte ferdig.

Sem tvangsarbeidshus og pleieanstalt nedlegges i 1954. Fengselsbygningen fra 1864 ble nå Sem kretsfengsel. Bygningen fra 1928 tas i bruk som lukket avdeling for Arbeidsskolen på Berg for unge lovbytere. I perioden 1966-1975 benyttes bygningen som Ungdomsfengsel (tilhørende Berg?). I 1975 blir bygningen en del av det nyopprettede Berg kretsfengsel. I 1983 ble bygningen en del av Sem kretsfengsel.

Rettsbygningen

Det er ukjent hvor lenge rettsbygningen ble brukt som arresthus i tillegg til å være rettslokale. I 1928 ble det bygget om fra rettslokale til bolig for vaktmester og to betjenter. Det står en søyle i to rom i østre del av 1.etasje som spor etter rettslokalet. Trappen opp til 2.etasje kan være opprinnelig. Bygningen brukes i dag som lager.

Funksjonærbolig

Bolig for ansatte frem til 1980. I dag bruks som kontor og lager. Trolig ikke original rominndeling.

Blokk A

Bygget utvides i østlig retning i 1935. Høydeforskjeller på kjellergulvnivået viser de ulike byggetrinnene. Samtidig bygges det på en etasje. Øverste etasje ominnredes i siste halvdel av 1970-tallet for å få rom til fritidsvirksomhet og undervisning av innsatte. I 1983/84 rehabiliteres bygget. Nye vinduer ble satt inn, taket lagt om. Det blir strippet innvendig, det blir lagt inn ventilasjon og toaletter i fire celler. Opprinnelig celleinndeling blir for det meste beholdt, men i forbindelse med utbygging av 1. trinn av Administrasjonsbygningen mot vest ble det syv nye plasser for innsatte. Før 1983 var det kontor til venstre for inngangen, og vaktrom og hvilerom til høyre. Fengslet har lukket trapp midt på langveggen. Gammel tegning indikerer en trapp på hver langvegg. Innvendig: verneverdig her? Kanskje en av cellene i kjelleren, rominndeling? Utvendig: verneverdig her?

Blokk B

Ombygging sto ferdig 1994. Den besto av utvidelse med ni celler.

Ombyggingene som begynte i 1983 ble ferdigstilt i 1994 omfatter ombygging av Blokk B, utvidelse av tak fra Blokk A over administrasjonsfløyen fra 1983 samt nybyggene Blokk C (verksteder og undervisning, administrative funksjoner, besøksrom og helseavdeling), Gymnastikksal, Isolat, Økonomisluse og Lager/utsalg. I tillegg ble det anlagt ny luftegård på 1,5 mål.

Kilder:

Ferdigmelding 442, Sem kretsfengsel, Statsbygg 1994

St. melding nr 10 1958

Adresse:

Kriminalomsorgen Sem fengsel

Sembyveien 104, 3170 Sem

Eiendomshistorikk

Verneverdige bygg

Byggnr: 8463

GAB nr: 300111599

Navn:

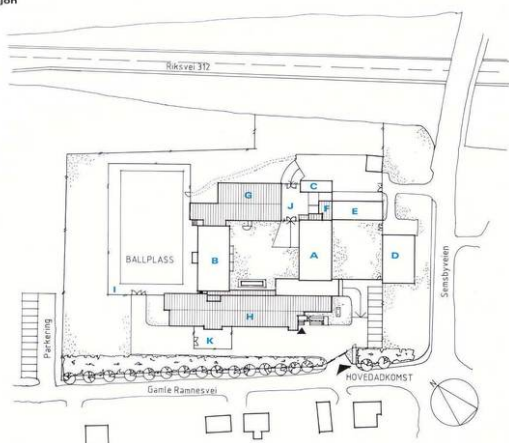
Rettsbygg/inspektørbolig

Oppført: 1843

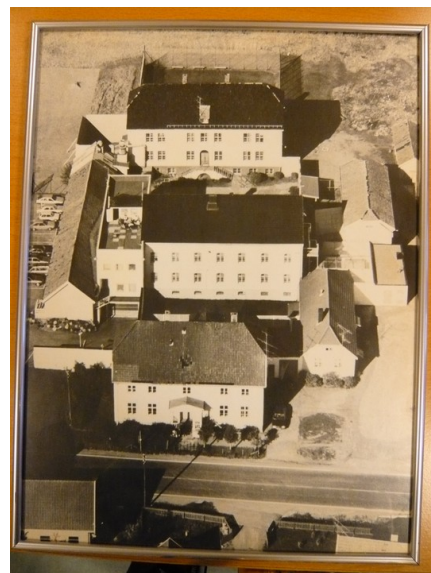
KOMPLEKS 2575 SEM FENGSEL

- A. Eksisterende floy A
- B. Eksisterende floy B
- C. Eksisterende administrasjon
- D. Eksisterende trebygning
- E. Eksisterende tjenstebolig
- F. Isolatavdeling
- G. Gymnastikkhall/utvidelse floy B
- H. Verkstedavdeling/utvidelse administrasjon
- I. Luftegård B
- J. Luftegård A
- K. Økonomi - sluse

2

Situasjonskart Opphavsrett: Statsbygg

Før ombygging Foto: Ukjent. Opphavsrett: Statsbygg.

Oversikt med eldre bygninger Foto: Jiri Havran Opphavsrett: Jiri Havran

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	KRIM.OMSORG REG. SØR
GAB nr:	300111599
Gnr/bnr:	51/1
Oppført:	1843
Byggherre:	Jarlsberg og Larvik Amt.
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	Rettslokale
Regulering:	Regulert: null
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Trebygning i to etasjer med spor av rettslokaler i 1. et. og bolig i 2. et. Utvendig har bygningen eldre lektepanel. Innvendig er eldre interiørelementer bevart.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningen ble oppført i 1843 som arresthus og rettslokale. Jarlsberg og Larvik amt som byggherre. Arresthuset hadde åtte arrestrom og rettslokaler.

Eiendommen ble muligens skilt ut fra gård nr 51. Sem kongsgård - Jarlsberg hovedgård. Grevskapet har i en periode hatt juridisk funksjon.

Bygningen er av de eldste bevarte rettsbygninger i dag.

Bygningen er en del av Sem fengsel, men blir i dag bare brukt til lager, noe kontorvirksomhet og som treningslokaler for tjenestemennene. Ble før dette benyttet som inspektørbolig.

Vern

Formål:	Formålet med vernet er å bevare en verdifull representant for de eldste rettsbygningene.
Begrunnelse:	Bygningen er eldre enn rettsbygningene som ble oppført sammen med 1860-fengslene. med rettsfunksjonen i en selvstendig bygning. Bygningen har høy aldersverdi.
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør og eldre interiørelementer.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Rettsbygningen sett fra øst, Semsbyveien. Opphavsrett: Kriminalomsorgen.

Fasade mot nordøst 3. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 8463 Rettsbygg/inspektørbolig

Kompleks 2575 SEM FENGSEL

Hovedinngang Opphavsrett: Kriminalomsorgen.

1. etg rom mot øst 3. Søyler i tidligere rettslokale. Opphavsrett: Statsbygg.

Sett fra nord. Opphavsrett: Kriminalomsorgen.

Trapperom 1 etg 1. Opphavsrett: Statsbygg.

Trapperom 2. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot nordøst1 Opphavsrett: Statsbygg

BYGNING 8463 Rettsbygg/inspektørbolig

Kompleks 2575 SEM FENGSEL

Fasade mot sørvest 1 Opphavsrett: Statsbygg.